

על-שיכלי. לא עוד, אלא אישיותו של רואק מגלה יכולות וכשרים שאינם מתיישים עם שום אובייקטיביזם.

נתבונן ביחסיו של רואק עם וינגר, אלה-העיתונות ש-מכר את עצמו לה צלחה, אבל שמר בתוכו על ניצוץ של עוצמה וטהרה שאיפשר את אהבתו לדומיניק ואת מסירותו לרואק. רואק קורא בווינגר ככספר הפתוח, כלא שום נתונים, "אובייקטיביים" ככספי להיסק "שיכלי". ידיעתו את ישותו של וינגר היא מיידית, אינטר-איטיבית. שלו יכולת לתפיסה ישירה של מהותיות ולחזמרות ועל-אישיות.

באורח רומה הקשר בין רואק ודר מיניק נמשך כקשר של תודעה באורח שאיננו מופרע על-ידי הפרדה במרחב ובזמן. כוחה של התודעה ביחס למציאות החומרית מתבטא כאן שוב ושוב.

רואק הוא ביטוי של עוצמה כריז-מטית עבור עובדיו וידידיו, מקור של חוויית ביטחונם.

רואק מגלה כאן תכונות של נביא או אף של משיח. הכוחות האלה של ידיעה ישירה, על-הישות, של נוכחות ישירה שאיננה דורשת מיוצג מיסוי הם כוחות שאינם מת-ישיבים עם שום "אובייקטיביזם".

שתי נקודות נוספות יבהירו כיצד רואק איננו הולם את האידיאל של ראנד.

הנקודה הראשונה קשורה בשאלת האהבה. איין ראנד תמיד הצהירה שאהבה היא משהו שאדם חייב להיות ראו לו על יסוד מעשי. אבל אהבתו של רואק לווינגר היא מיידית ומוחלטת, באורח שאיננו תלוי בעברו של וינגר.

אהבתו של רואק לדומיניק איננה מושגת על הישגיה אלא על מה שהיא.

הקשר בין רואק למלורי — קשר שבו רואק מוכן לתת למלורי בלא מיגבלות מכל מה שיש לו — איננו קשר של מתייחס בין ערכים.

מושג האהבה של רואק הוא התייחסות ישירה למהות, לא למע-שים. רואק מזהה סוג מסוים של אנשים — הלה, מייק היסמלאי, סטיי, קל וחומר וינגר ודומיניק — כבני-סוג. אלהים אהבתו מיידית וחסרת-מיגבלות. לא עוד, אלא שיחם אליו הדר.

התגובה היא של מהות למהות, כוח לכה. אין כאן שום "ראציונליות" או "אגואיזם". רואק מוכן למות למען וינגר או דומיניק. דומיניק מוכנה להקריב כל דבר למענו. יש כאן אהבה מוחלטת וחסרת-תנאים, המתעלמת ממעשיו של מושא ומתייחסת ל מהותו.

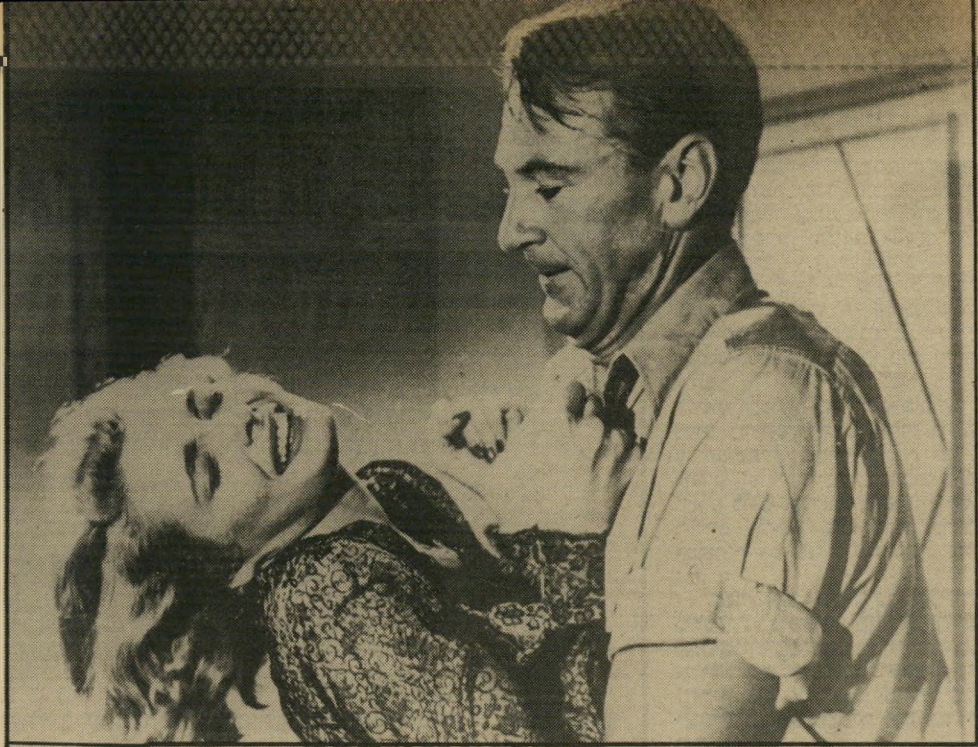
מאלף בהקשר הזה יחסו הנדיב של רואק לקיטינג. רואק יזהה בקיטינג פוטנציאל להיות "בך-סוג". כתוצאה מכך, הוא מגלה כלפיו נדיבות חסרת-מיגבלות. רואק הוא מקור הצלחתו של קיטינג. רואק מוכן לקבל מקיטינג ביוזי ועלבון, בתמורה לתמי-כה נדיבה, הדיצדית וחסרת-חזון — רק משום שהוא מזהה בקיטינג את הניצוץ של אותה מהות, שעליה הוא מגיב.

קיטינג, כמובן, כוגר בניצוץ הזה — וברואק — באורח שיטתי.

כלפי אחרים שאינם מגלים אותה מהות, רואק אדיש. לא מעשיים, אלא מהותיים הם היא הבסיס לאהבתו. המהות היא בלא ספק מאפיין על-יפי. והנקודה האחרונה היא שאלת האלוהים.

רואק מצהיר בתחילת דרכו שהמי-ניע לעבודתו הוא "שאיננו מאמין באלוהים", והוא מפרש ואומר שאיננו מרצונה מהדרך שבה האדמה נראית, ובכוננתו לשנותה.

ההסבר הזה מוזר מאוד בי הקשר של האתאיזם הרישמי של ראנד. אלוהים שאיננו קיים איננו אחראי לתרמית האם-

רואק (גארי קופר) ודומיניק (פטרישיה ניל) בסרט "במעין המתגבר" דמויות ועלילתה שונות באופן קיצוני מהפילוסופיה שהיא מלבישה עליהן...

רואק פוגש את רוב רחיותו בשוק החופשי. נכון שבכלכלה מתכוננת אין לו שום סיכוי — אבל במשק הפתוח אין לו הרבה סיכויים גם כן. סוציאליזם וקפיטליזם הם שני ביטויים לאותה מהות שאותה מייצג טוהי. לא לחינם בעל-עסקים עשירים הם בין ידידיו ותומכיו.

כמו רואק, טוהי מגלה יכולות על-אנושיות של תובנה ישירה של מהותו. הוא מודע מלכתחילה למהותה של רומיניק — הרבה לפני שרומיניק מודעת לה בעצמה. טוהי, כרואק, פועל באורח אינטואיטיבי וישיר. טוהי מגלם עוצמה כריזמטית, המסוגלת להגיע המונים בכוח הקול. טוהי מגלם כוח אלוהי — הוא גילומה של אלוהות העוינית את רואק ואת האלוהות שלו.

רואק מייצג אלוהות המת-בטאת מבפנים החוצה, אלוהות של קרינה יצירתית. טוהי מגלם אלוהות המתבטאת מדה-חיון פנימה — אלוהות של די-כוח, של "הקפאה", של "כיבוי ניצוצות".

רואק מגלם לפיכך את אלוהי-

מסר להשמרתו של רואק.

טוהי איננו "בלתי-ראציונלי". הבני-תו את העקרונות המדויקים, המפעי-לים את המערכת התכרתית-הכלכלית הפוליטית, היא כביס למערכת תכנון המדויקת והכמעט-מושלמת.

הוא איננו "אלטרואיסט" כי שום מובן: מעולם אין לו שום עניין חיוני בשותבו של שום אדם אחר. נהפוך הוא: כל האני-שים בחייו הם מכשירים למי-טרה המסעמת אותו.

הוא מדבר על אלטרואיזם — אבל הוא משתמש באלטרואיזם כמכשיר למניפולציה פסיכולוגית ופוליטית. מרקסיזם, נצרות, מיסטיקה הם בידי מכשירים להשגת מטרת פוליטית. המטרות הפוליטיות משרתות מטרה מטאפיזית. המטרות המטאפיזיות מגולמת במטרה פיסית: השמרתו של רואק — כתודעה.

השמלתו, חיסולו, שיתוקו. רואק מגלם מהות מסיימת — וטוהי מגלם מהות מנוגדת. אין ביניהם ויכוח אידיאולוגי. לא טוהי ולא איש מחברמרעיו אינו מאמין במילה אחת

היא מגינה עליו, בהסוואה של הרס. נישואיה לקיטינג הם מיבחו לקיטינג: קיטינג מוצג לפני ראי של אמת מדויקת, החושפת לפניו את ממדי בגידתו בעצמו. רומיניק פועלת כאן כשופט אלוהי. היא שופטת את קיטינג — ורנה אותו להשמרה. קיטינג הוא המכשיר של המישפט ושל ביצוע פסק-הדין. רומיניק היא מראה. נישואיה לווינגר הן שוב ביטוי לתגובתה למותו של וינגר.

בניגוד לתרמיתו, בניגוד לכל מסלול חייו ומעשיו, וינגר הוא בן-סוגו של רואק. הוא בן-אור. רומיניק מייצגת, במיתוס הגנוסטי של העימות בין שתי האלוהיות את האם האלוהית, בדיוק כש" שרואק ווינגר מייצגים את "אב הא-לוהי".

וינגר: הבגידה העצמית

וינגר הוא ההפרכה החותכת ביותר לתורתה הרישמית של ראנד. וינגר חי בניגוד לכל הערכים והעקרונות של "נאמנות לעצמך": אבל למרות זאת הוא, עבור רואק, "המי-פגש היחיד בחייו שהוא לחלוטין חר-פעמי".

העוצמה הכריזמטית של וינגר, הסהרה המהותית של פנימיותו, משק-פים את העובדה שרואק ווינגר הם אותה הישות המטאפיזית שגולמה בשני גופים. באחד מהם היא נשאת נאמנה לעצמה באורח מלא. בשני היא מונעת על-ידי רגשות מיריות ועם לפעול באופן מוטעה. האלוהות בווינגר מתקוממת נגד הקליפה האשלייתית שבנה מסביבו — בכוח מנעו המפניה של רואק.

כקונפליקט הפנימי, וינגר נשבר. האלוהות שבו איננה רי חזקה כדי לשבור את הקליפה. הבגידה העצמית איננה ניתנת לתיקון.

אבל דולתו של וינגר איננה נשברת. וינגר מעביר את שארית כוחו לרואק, וזאת למרות שרואק לקח ממנו את אהבתו החיוני.

הוא ממנה את רואק לבנות את הבניין שינציח את רוחו של רואק — ואת הרוח אשר יכלה להיות לווינגר.

קיטינג וקתרין: באמצע

רואק מגדיר קוטב אחד בין אור-חושך, טוהי מגדיר את ניגודו. בין ניהם לכודים קיטינג וקתרין. שניהם מגיבים בהעצה ובאהבה מהותית על המהות האורית. שניהם משתכנעים מתוך "ראציונליות" לבגוד בה.

קיטינג מגלם בשלמות את ערכיה הרישמיים של ראנד. הוא חי רק למען "האגו" שלו — והאגו שלו כל-כולו ממוקד בכסף ובתהילה, ובחשיבות עצמית מווייפת. המעיון המת-גבר בתוכו, שהיה יכול להתבטא על-ידי ציור, הוכפש ודוכא על-ידי אמו.

אמו היא ראציונלית לחלוטין: היא תמיד בוחנת את ההשלכות המעשיות, מנקודת-מבט חומרית מרדה של החלטות אפשריות. אין זה ראציונלי לבחור בקאריירה של צייר. היא אוב-ייקטיביסטית מוחלטת — באורח אוב-ייקטיבי, השוק החופשי מגיב טוב הרבה יותר על אדריכלים מבוססים מאשר על ציירים. ציור הוא הימור מטורף. קיטינג קונה את ערכיה ונהרס.

קתרין היא הסלי מייצגת אפי-שרות של אהבה אותנמית עבורה: תגובה של מהות למהות. היא בוגר באפשרות הזאת. קתרין בוגדת בה בעצמה — כשהיא מפתחת לאנרגיה ההרסנית של טוהי, המטיף לה, "לדכא את עצ-מיותה" ולמקד את עצמה החוצה, "באנרשות".

הידידים: מלאכים ושדים

לידידי רואק — הלה, לני-סינג, אנרייט, מלורי — מבטאים (המשך בעמוד 20)

"השינבה הפילוסופית איננה מדברת אלי כלל. היא נראית לי נבובה ושיטחית. לעומת זאת מעוררת בי השינבה הספרותית חובה חזקה ועמוקה..."

האור וטוהי את אלוהי החושך, בלשונם של ורותרסטר (האמית), לא זה של נישטה). העימות הזה הוא עימות מיתולוגי, וכל היצירה היא מיתוס.

בהקשר הזה קל להבין את שאר הדמויות.

דומיניק: האם האלוהית

דומיניק מוגיבה על רואק במישורין — ובלא שום הבנה שיכלית לתגובתה. תודעתה החיצונית מתקוממת כנגד התגובה. משום שהיא מייצגת עבודה תביעה וחובה קדושה, שממנה היא מנסה להימלט. רומיניק רוצה לברוח מהעולם, לא ללחום. רואק תובע ממנה ללחום. לכאורה היא "שונאת" אותו.

אבל מהותה תובעת ממנה לחזור אליו. לכאורה היא מנסה "לחסום" אותו, למנוע ממנו לקחות. למעשה, הלקחות שהיא מונעת ממנו כולם הם פוטנציאל של סכנה עבור רואק: לקחות מהסוג של בני-חושך, העשויים לתבוע אותו לדין אחרי שהשלים את הבנייה. הטרדות לדומיניק מוגלם רואק מלקחות הרסניים. לפיכך

האידאולוגיה האלטרואיסטית-הסר-ציאליסטית שלהם. הם מתעבים את רואק ובעלי-כריתו מתוך תגובה שיר-רה של מהות למהות.

רואק מגלם אור של יצירתיות טהורה, שימחה, חסרת-מעצורים, מסר-ללתי-עצב. טוהי מגלם חושך — שינאה טהורה, הרסנית, חסרת-מעצורים, מלאה יגון תהומי ומשתכרת ממנו.

טוהי, כרואק, הוא "קדוש" — מקודש למטרותו. לטוהי אין עניין בכסף, בנשים או בכבוד. טוהי גם איננו מעוניין בכוח לשמו — משום שהוא מעביר כל כוח שיש לו לאחרים, כמו גאס ווב, שישמחו לצעוד על גוויותו.

טוהי מקודש למטרה אחת: הוא מגן על העולם הקיים מפני הכוח המעצב מחדש, הפרוץ וההורס את הקיים, המגולם ברואק.

ושוב, לכאורה טוהי הוא מהפכן מרקסיסטי, המטייע בידי הנשיא פראנ-קלין דלאנו רוזוולט והגניו דיל-להרוס את היוזמה החופשית וליצור מישטר סוציאליסטי.

למעשה, ההבדל בין שני המישטרים איננו מהותי.

או באיזה שהן הפשטות שיכליות מעובדת נתונות. מקורו מעל ומעבר להם.

מהצד הזה מתחזר שרר-ארק איננו אויבה של אלוהות באשר היא. רואק מייצג מהות אלוהית אחת — זאת של כסעין המתגבר של יצירתיות שבתוכו, זו שמגולמת בפסולי-מלורי — כנגד אלוהות אחרת, זו המושלת בעולם.

כמובן מסיים רואק הוא גילום מוחלט של האלוהות שבשמה הוא נלחם. הוא אווטר, גילוי אנושי של אלוהות אלוהית. ככה, הוא לוחם בכוחות העוינים לאלוהות וזאת — כאלוהות אחרת, סותרת, האלוהות המושלת בעולם הזה כפי שהוא.

ובכך יש לנו מפתח ישיר לעלילה של כמעין המתגבר: זהו מאבק בין שני אלים.

אלטורח טוהי: האל הנגדי

קוטב המנוגר לרואק הוא טוהי: המבקר הארכיסקטוני המת-